

UZASADNIENIE

Powód P. B. wniósł w dniu 17 maja 2021 r. (data stempla operatora pocztowego) do Sądu Rejonowego w Ciechanowie pozew przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W., żądając zasądzenia na swoją rzecz kwoty 2142,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 8 czerwca 2020 r. do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu. Na kwotę dochodzoną pozvem składa się należność z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego.

Pozwany Towarzystwo (...) S.A. w W. wnosił o oddalenie powództwa. Wnosił ponadto o zasądzenie na swoją rzecz od powoda P. B. zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 28 marca 2019 r. doszło do zdarzenia drogowego z udziałem pojazdów: jednego marki M. nr rej. (...) - sprawcy kolizji oraz drugiego marki A. (...) nr rej. (...). Pojazd marki M. nr rej. (...) w dniu 28 marca 2019 r. posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej dla posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem posiadanego pojazdu w Towarzystwie (...) S.A. w W. (bezsporne).

P. S., pracownik P. B. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą NO.1 P. B. w W., działając w imieniu właścicielki pojazdu marki A. (...) nr rej. (...) zgłosił telefonicznie w dniu 29 marca 2019 r. szkodę do zakładu ubezpieczeń sprawcy kolizji, informując ponadto, że decyzję w zakresie skorzystania z oferty zakładu ubezpieczeń co do najmu pojazdu zastępczego poszkodowana I. T. (1) podejmie po zapoznaniu się ze szczegółową ofertą. Przy zgłoszeniu szkody P. S. otrzymał informację o wysokości maksymalnych stawek akceptowanych przez ubezpieczyciela, jak też o prawie ubezpieczyciela do weryfikacji stawki najmu pojazdu zastępczego. W dniu 1 kwietnia 2019 r. zakład ubezpieczeń przedstawił I. T. (1) oraz P. S. ofertę w zakresie najmu pojazdu zastępczego na piśmie, podtrzymując udzielone w rozmowie telefonicznej P. S. informacje (zgłoszenie szkody – płyta CD koperta k. 50, oferta zakładu ubezpieczeń k. 48, 208).

W dniu 3 kwietnia 2019 r. I. T. (1) zawarła z zakładem ubezpieczeń sprawcy szkody ugodę na mocy której, otrzymała odszkodowanie z tytułu szkody w pojeździe w wysokości 4050,00 zł. Szkada została uznana za szkodę całkowitą (ugoda k. 221, wycena k. 216).

Wypłata odszkodowania nastąpiła w dniu 8 kwietnia 2019 r. (bezsporne).

I. T. (1) w okresie od dnia 29 marca 2019 r. do dnia 15 kwietnia 2019 r. (17 dni) korzystał z pojazdu zastępczego marki T. (...) nr rej. (...) na podstawie umowy najmu zawartej z P. B. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą NO.1 P. B. w W.. Cena najmu wynosiła 200,00 zł netto za dobę tj. łącznie za 17 dni – 4182,00 zł brutto przy uwzględnieniu rabatu za okres najmu powyżej 7 dni. I. T. (1) ofertę firmy (...) otrzymała od kierowcy lawety. I. T. (1) osobiście nie interesowała się ofertą zakładu ubezpieczeń w zakresie najmu pojazdu zastępczego, podobnie jak jej syn I. T. (2), który również korzystał z jej samochodu. Po zawarciu umowy najmu pojazdu zastępczego I. T. (1) e-mailem zwróciła się do zakładu ubezpieczeń z szeregiem szczegółowych pytań w zakresie najmu, na które otrzymała odpowiedź od zakładu ubezpieczeń również drogą mailową (umowa k. 27, faktura k. 29, korespondencja e-mail k. 238 - 241, zeznania świadków I. T. (1) k. 256 – 257, I. T. (2) k. 257 - 258).

W dniu 29 marca 2019 r., pomiędzy I. T. (1) a P. B. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą NO.1 P. B. w W. doszło do zawarcia umowy cesji wierzytelności, na mocy której I. T. (1) w związku ze szkodą komunikacyjną z dnia 28 marca 2019 r. likwidowaną przez Towarzystwa (...) S.A. w W., przeniosła wszelkie przysługujące jej wierzytelności z tytułu tej szkody związane ze zwrotem kosztów z tytułu najmu pojazdu zastępczego na rzecz P. B. (umowa cesji wierzytelności k. 30).

P. B. zgłosił roszczenie z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego do Towarzystwa (...) S.A. w W. pismem z dnia 7 maja 2020 r., wzywając do zapłaty kosztów najmu pojazdu zastępczego w kwocie 4182,00 zł w terminie 30 dni od otrzymania wezwania. P. B. otrzymał decyzją zakładu ubezpieczeń z dnia 8 maja 2020 r. zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego za okres 17 dni w łącznej kwocie 2040,00 zł brutto tj. przy przyjęciu stawki za dobę najmu na kwotę 97,56 zł netto tj. 120,00 zł brutto (bezsporne).

I. T. (1) zamieszkuje wraz dwoma synami. Rodzina dysponowała dwoma samochodami, które wykorzystywane były w celu dojazdu do pracy i szkoły (bezsporne).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt szkody (k. 69 - 255) oraz zeznań świadków I. T. (1) (k. 256 - 257) i I. T. (2) (k. 257 - 258).

W ocenie Sądu, powyższe dowody są w pełni wiarygodne; żadna ze stron nie kwestionowała ich mocy dowodowej. Spór w niniejszej sprawie dotyczył stawki najmu pojazdu zastępczego. Bezspornym natomiast był okres najmu pojazdu zastępczego.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu, powództwo P. B. nie zasługuje na uwzględnienie.

Powód P. B. jako następca prawny I. T. (1) dochodzi swego roszczenia na zasadach ogólnych, wynikających z art. 361 - 363 kc. Szkoda objęta odpowiedzialnością ubezpieczyciela podlega bowiem naprawieniu właśnie według tych ogólnych zasad. Wynika to z treści art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, zgodnie z którym z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Zgodnie zaś z art. 36 ust. 1 cyt. ustawy odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

Z powyższego wynika, że dla oceny roszczeń odszkodowawczych powoda w związku z nabyciem wierzytelności z tytułu najmu pojazdu zastępczego, należało określić – według ogólnych zasad prawa cywilnego – do jakich świadczeń byłby zobowiązany posiadacz lub kierowca samochodu, z którego winy nastąpiło zdarzenie drogowe. W niniejszej sprawie, Sąd ustalił, że odpowiedzialnym za zdarzenie drogowe z dnia 28 marca 2019 r. jest kierowca samochodu marki M. nr rej. (...), posiadający ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym zakładzie ubezpieczeń.

W myśl art. 363 § 1 kc, naprawienie szkody powinno nastąpić według wyboru poszkodowanego: bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej.

Szkodą jest uszczerbek, jakiego doznała określona osoba w swych dobrach lub interesach. W efekcie owo naprawienie szkody ma zmierzać do odwrócenia w dobrach poszkodowanego skutków zdarzenia wyrządzającego mu szkodę i przywrócenia – w znaczeniu prawnym – stanu, jaki by istniał gdyby owo zdarzenie nie nastąpiło. Zgodnie z powszechnie przyjętym obecnie poglądem, odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r. w sprawie III CZP 5/11). Sąd Najwyższy podkreślił, że utrata możliwości korzystania z pojazdu stanowi negatywne następstwo majątkowe, a wydatki, które służą ograniczeniu (wyłączeniu tego negatywnego następstwa) należy kwalifikować jako szkodę majątkową podlegającą naprawieniu w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej ubezpieczyciela wynikającej z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej

posiadaczy pojazdów mechanicznych. Sąd Najwyższy podkreślił przy tym znaczenie dwóch kryteriów - celowości wydatków oraz ich ekonomicznego uzasadnienia.

Za wydatek niezbędny (celowy) należy uznać wydatek poniesiony na korzystanie z innego pojazdu w takim zakresie, w jakim poszkodowany korzystałby ze swojego środka lokomocji, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Wydatki ekonomicznie uzasadnione to wydatki na najem pojazdu zasadniczo o podobnej klasie do pojazdu uszkodzonego lub zniszczonego, poniesione w oparciu o stawki czynszu najmu, które obowiązują na danym rynku lokalnym (ceny rynkowe za tego typu usługi) i w czasie naprawy pojazdu mechanicznego lub do czasu nabycia nowego pojazdu.

Wskazać należy, że pozwany zakład ubezpieczeń wypłacił powodowi P. B. w toku postępowania likwidacyjnego koszty najmu pojazdu zastępczego, przyjmując wprawdzie okres najmu pojazdu zastępczego zgodnie z przedstawioną przez powoda fakturą, jednakże w niższej dobowej stawce w wysokości 120,00 zł brutto, tj. łącznie 2040,00 zł brutto.

Jak wskazano powyżej, pozwany Towarzystwo (...) S.A. w W. zakwestionował w niniejszym procesie, stawkę najmu pojazdu zastępczego wynikającą z umowy zawartej przez powoda z I. T. (1).

Odnosząc się do kwestii wysokości stawki najmu pojazdu zastępczego, podkreślić należy, że osoba działająca w imieniu poszkodowanej I. T. (1), będąca pracownikiem firmy powoda, bezpośrednio przy zgłoszeniu szkody, co miało miejsce następnego dnia po kolizji, otrzymała od zakładu ubezpieczeń informację w zakresie możliwości organizacji pojazdu zastępczego przez ubezpieczyciela, jak też o akceptowanych stawkach tego najmu w przypadku zawarcia umowy najmu przez poszkodowanego z pominięciem zakładu ubezpieczeń. Zgłoszenie szkody nastąpiło w rzeczywistości już po zawarciu umowy najmu pojazdu zastępczego pomiędzy poszkodowaną I. T. (1) a powodem. Informacja zakładu ubezpieczeń została ponadto przedstawiona drogą elektroniczną I. T. (1) i P. S. w dniu 1 kwietnia 2019 r., a następnie udzielono odpowiedzi na szczegółowe pytania. Zauważyć należy, że w dniu 29 marca 2019 r., przy zgłoszeniu szkody, P. S. wskazał, że pojazd zastępczy będzie niezbędny, nie informując jednakże zakładu ubezpieczeń, że poszkodowana w istocie już korzysta z pojazdu zastępczego, na co wskazuje fakt, że P. S. był wówczas pracownikiem firmy powoda, zaś poszkodowana i jej syn nie zajmowali się zgłoszeniem szkody. Zakład ubezpieczeń uprzedził również P. S. i I. T. (1) o możliwości weryfikacji stawek najmu. I. T. (1) przyznała, że nie weryfikowała oferty powoda ani oferty zakładu ubezpieczeń w zakresie stawek najmu czy dostępności pojazdów w wypożyczalniach współpracujących z zakładem ubezpieczeń.

Wskazać należy, że nie wszystkie wydatki pozostające w związku przyczynowym ze zdarzeniem komunikacyjnym mogą być refundowane, istnieje bowiem obowiązek wierzyciela zapobiegania szkodzie i zmniejszania jej rozmiarów (art. 354 § 2 kc, art. 362 i 826 § 1 kc). Na dłużniku ciąży w związku z tym obowiązek zwrotu tylko wydatków celowych i ekonomicznie uzasadnionych, pozwalających na wyeliminowanie negatywnych dla poszkodowanego następstw, niedających się wyeliminować w inny sposób, z zachowaniem rozsądnej proporcji między korzyścią wierzyciela a obciążeniem dłużnika. W ocenie zatem Sądu, zachowanie poszkodowanej I. T. (1), który nie skorzystała z korzystniejszej ekonomicznie oferty zakładu ubezpieczeń i zawarła umowę najmu pojazdu zastępczego w stawce dziennej prawie dwukrotnie przewyższającej stawkę maksymalną proponowaną przez ubezpieczyciela, nie może zasługiwać na aprobatę. Powód P. B. nie wykazał, że pojazd wynajęty przez niego I. T. (1) spełniał w wyższym stopniu kryteria przydatności; nie wykazał również, że samochód odpowiadający klasą pojazdowi poszkodowanej nie był w tym okresie dostępny w ofercie zakładu ubezpieczeń. Pomimo zakwestionowania wysokości stawki najmu przez zakład ubezpieczeń, który przedstawił ofertę najmu pojazdów w niższej stawce, nie wykazał również, że stawka zaproponowana przez niego jest adekwatna do klasy pojazdu oraz ekonomicznie uzasadniona. W uchwale z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie III CZP 20/17 Sąd Najwyższy podkreślił, że wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego, przekraczające koszty zaproponowanego przez ubezpieczyciela skorzystania z takiego pojazdu są objęte odpowiedzialnością z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, jeżeli ich poniesienie było celowe i ekonomicznie uzasadnione. W tym kontekście istotne znaczenie ma nie tylko równorzędność samego pojazdu, ale także dodatkowych warunków umowy, takich jak np. czas i miejsce udostępnienia oraz zwrotu pojazdu zastępczego czy też obowiązek wpłaty kaucji. Jeżeli istotne warunki wynajmu proponowanego przez ubezpieczyciela (we współpracy z przedsiębiorcą wynajmującym

pojazdu) czynią zadość potrzebie ochrony uzasadnionych potrzeb poszkodowanego, nie ma podstaw, by obciążać osoby zobowiązane do naprawienia szkody wyższymi kosztami związanymi ze skorzystaniem przez poszkodowanego z droższej oferty. Odstępstwa od tej reguły nie uzasadniają drobne niedogodności o charakterze niemajątkowym, które mogą wiązać się np. z koniecznością nieznacznie dłuższego oczekiwania na podstawienie pojazdu zastępczego proponowanego przez ubezpieczyciela. Należy też podkreślić, że proponowana wykładnia nie eliminuje ani nie ogranicza przysługującej poszkodowanemu swobody wyboru kontrahenta, od którego najmie pojazd. Sprawia jedynie - ze względu na obowiązek zapobiegania zwiększeniu rozmiarów szkody - że zawierając umowę na mniej korzystnych warunkach od proponowanych przez ubezpieczyciela, poszkodowany będzie zmuszony ponieść część związanych z tym kosztów.

Podkreślić należy, że poszkodowana I. T. (1) w istocie nie wyraziła żadnego zainteresowania ofertą ubezpieczyciela w zakresie najmu pojazdu zastępczego, nie zapoznała się z jej warunkami i nie dokonała oceny, czy oferta którą wybrała lepiej zaspokaja jej potrzeby, czy też może skorzystanie z pojazdu oferowanego przez ubezpieczyciela byłoby wystarczające. I. T. (1) nie dokonała porównania ofert i nie rozważyła zmiany firmy i pojazdu zastępczego na mający te same lub zbliżone parametry ale w niższej stawce dobowej. Mając powyższe na uwadze, należało w ocenie Sądu przyjąć, iż poszkodowana pozostając bierną na przedstawioną jej propozycję pozwanego zakładu ubezpieczeń, nie dopełniła obowiązku współdziałania przy minimalizacji szkody, która dodatkowo została zwiększona przez wynajęcie pojazdu u podmiotu stosującego znacznie wyższe dobowe stawki najmu pojazdu. Ubezpieczyciel dokonał w toku czynności likwidacyjnych wszystkich czynności, jakie mogły zostać wykonane przy stwierdzonym stopniu współpracy poszkodowanej z pozwanym. To na poszkodowanej spoczywał obowiązek zbadania warunków najmu oferowanego przez towarzystwo ubezpieczeń. W tym kontekście, dla rozstrzygnięcia sprawy nie ma znaczenia fakt, iż poszkodowana I. T. (1) poprosiła e-mailem o przedstawienie warunków najmu pojazdu zastępczego za pośrednictwem ubezpieczyciela, gdyż miało to miejsce dopiero w kwietniu 2019 r. i nie wyraziła wprost woli zawarcia umowy najmu pojazdu zastępczego za pośrednictwem ubezpieczyciela.

W związku z powyższym Sąd oddalił powództwo jako niezasadne.

Zgodnie z art. 98 kpc, strona przegrywająca proces jest zobowiązana zwrócić stronie przeciwnej koszty procesu. Sąd oddalił powództwo w całości, a zatem powód P. B. zobowiązany jest zwrócić pozwanemu Towarzystwu (...) S.A. w W. poniesione przez niego koszty procesu. W związku z powyższym w pkt II wyroku Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 917,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa, ustalonych stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, przy uwzględnieniu wskazanej wartości przedmiotu sporu.

Jednocześnie Sąd nakazał wypłacić powodowi niewykorzystaną zaliczkę w kwocie 800,00 zł stosownie do art. 84 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.